

201207181 -35
201203205 -27
200908403 -27
200902713 -39
200805518 -49
201002510 -36
201002513 -38
201003608 -36
201200155 -33
201201177 -33

KSK/HELA
/IN60
/ELFA

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

AAMHTSREERIJE /SAKSBEHANDLER

Pål Nilsen, +47 78 47 40 21

pai.nilsen@samediggi.no

DIJ VUESIEHT,/DERES REF.

MIJ VUESIEHT,/VÅR REF.

13/2680 - 4

BIEJJIE /DATO

04.07.2013

Samediggi
Avjovgaaidnu 50
9730 Karasjohka

telefovdnu: +47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Ápmisstid:
Mandag - Fredag
08.00-15.30

Uttalelse vedrørende høring av 10 småkraftverk i Hemnes kommune

Sametinget viser til oversendelse per mail datert 5.6.2013 fra Ellen Flåhagen Andersen ved NVE med høring om utbygging av 10 småkraftverk på forskjellige plasser i Hemnes kommune. Småkraftverkene er Bjurbekken, Jamtjordbekken, Melandsbekken, Vollbekken, Mørkebekken, Lendingelva, Sagelva, Brattåga, Sørbuktelva og Valåga kraftverk. I mailoversendelsen beklages det fra NVEs side at Sametinget ikke hadde fått saken til høring.

Samiske kulturminner

Sametinget har tidligere mottatt henvendelser i 5 av de omsøkte tiltakene og da gitt innspill i forhold til samiske kulturminner. De fem er Bjurbekken (vår ref 11/4757), Jamtjordbekken (vår ref 09/4241), Melandsbekken (vår ref 09/4241), Mørkebekken (vår ref 11/3544) samt Sørbuktelva kraftverk (vår ref 11/4662). Av disse har Sametinget allerede foretatt undersøkelser, jf § 9 Lov om kulturminner (kml) ved to av de omsøkte kraftverkene. Det gjelder Mørkebekken og Sørbuktelva kraftverk. Uttalelse om kulturminner for Mørkebekken er sendt tiltakshaver i 2012 og Sørbuktelva i 2013. Undersøkelseplikten i henhold til § 9 er oppfylt for de to nevnte kraftverkene.

De resterende 8 omsøkte kraftverkene er alle av interesse i forhold til samiske kulturminner og ved flere av dem har Sametinget kjennskap til allerede registrerte kulturminner. Dagens kunnskap om kulturminner i tiltaksområdene er dog sterkt begrenset og de registreringer som finnes i eller i nærheten av tiltaksområdene må sees på som med en usikker geografisk plassering. Sametinget kan derfor ikke på dette tidspunktet avgjøre hvorvidt kjente eller ukjente registreringer kommer i konflikt med tiltakene.

Vurdering av behovet for § 9-undersøkelser

Hvert omsøkt tiltak er vurdert individuelt, men det gis her en samlet tilbakemelding om behov for ytterligere befarng. Ut fra eksisterende kunnskap og/eller vår generelle kjennskap til områdene finner vi det sannsynlig at det kan være samiske kulturminner i de aktuelle områdene som fortsatt ikke er registrert. Sametinget må derfor foreta befarng før endelig uttalelse kan gis. Befaringene må bli utført på telefri og bar mark. Forholdet til kulturminner er ikke endelig avklart før § 9 undersøkelsene er gjennomført.

Sametinget er av den oppfatning at undersøkelsesplikten etter § 9 i kulturminneloven bør oppfylles før konsesjonsvedtaket fattes i konsesjonssaker.

Det er kun kulturminnemyndighetene som har en generell hjemmel til å gjennomføre undersøkelser etter kulturminneloven § 9. Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU) har også hjemmel til å utføre slike undersøkelser, men da kun i tilknytning til konsekvensutredninger etter Plan- og bygningsloven (jf. brev fra Riksantikvaren til NIKU av 06.09.2007). Vi gjør her oppmerksom på at tiltakshaver bærer alle kostnadene forbundet med oppfyllelse av undersøkelsesplikten, jf. kulturminneloven § 10.

Iflg. kulturminneloven. §10 bærer tiltakshaver utgiftene for kulturminneforvaltningens befarings. Om Sametinget skal klare å gjennomføre befaringer i feltsesongen 2013 kreves at tiltakshaverne kontakter Sametinget (Sametingets kulturminneseksjon) direkte slik at vi kan få aksept på befaringskostnadene i god tid før feltsesongen er over. Det er per i dag mulighet for å få gjennomført befaringer i løpet av feltsesongen 2013.

Samiske interesser

Som i andre sørsamiske områder har reindrifta i området hvor småkraftverkene planlegges, en sentral rolle som samisk kulturbærer og næring.

Sametinget har innsigelsesrett etter *Plan- og bygningsloven* i kraftkonsesjonssaker, se *Lov nr 17 av 14.12.1917 om vassdragsregulering (vassdragsreguleringsloven)* § 6-1, 1. ledd og *Plan og bygningsloven* § 5-4, 3 ledd, jf. *Plan og bygningsloven* § 3-1, bokstav c.

Vi viser i denne sammenheng til merknadene til *Lov nr 71 av 27.06.2008 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)* hvor det står følgende om § 3-1 bokstav c: ”*Bokstav c* viser til at det er en særlig oppgave for planleggingen å ivareta naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Loven gjelder for hele landet og for hele befolkningen uten hensyn til etnisk bakgrunn og tilknytning. Det er likevel grunn til å framheve vern av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv særskilt. Samisk kultur og livsstil har alltid vært sterkt knyttet til naturen, til dels sårbar natur, og er derfor avhengig av god ressursforvaltning. Ved planlegging og saksforberedelse er det viktig å ta hensyn til tidligere inngrep i samme område. Reindriften er en samisk næring og en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Der hvor reindriftsinteresser blir berørt, skal de samlede effektene av planer og tiltak innenfor det enkelte reinbeitedistriktet vurderes. Loven regulerer ikke de kollektive eller individuelle rettigheter som samer og andre har opparbeidet ved hevd eller alders tids bruk”.

Søknadene er sendt samlet på høring men det ikke gjort noen vurdering av de samlede virkningene av de omsøkte tiltakene.

Sametinget understreker at grunnlaget for samisk kultur og reindriften i området må ivaretas i forbindelse med tiltakene, og viser i den forbindelse til at tiltakene må skje i en dialog med de berørte reinbeitedistriktene.

I Reindriftsforvaltningen Nordlands uttalelse fremkommer det at flere av søknadene vurderes å ha vesentlige konsekvenser for reindrifta. Det vurderes at noen av tiltakene bare kan gjennomføres med tilpassninger, mens andre ikke bør gjennomføres.

På bakgrunn av det overnevnte fremmer Sametinget innsigelse til følgende prosjekt: Bjurbekken kraftverk, Mørbekken kraftverk, Sørbuktelva kraftverk, Brattåga kraftverk og Lendingelva kraftverk.

Vi ber om at det gjennomføres konsultasjoner med Sametinget om alle de konsesjonssøkte prosjektene. Dette i henhold til kgl. res av 1. juli 2005 om konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget. Vi ber derfor NVE om å oppsummere de samiske interessene med foreløpige

vurderinger i et eget dokument og ta kontakt med Sametinget for å avklare detaljer rundt konsultasjonen nærmere. Fra Sametingets side ønsker man å konsultere om både konsesjonsvilkår og om det bør gis konsesjon.

Heelsegh /Med hilsen

Sunniva Skålnes
ossodatdirektevra/avdelingsdirektor

Pål Nilsen
fágajodiheaddji/fagleder

Kopi: Olje- og energidepartementet, Postboks 8148 Dep., 0033 Oslo
Reindrifftsforvaltningen Nordland, Sjøgata 78, 8200 Fauske
Jillen-Njarke reinbeitedistrikt v/ Torstein Appfjell, Haustreis, 8680 Trofors
Røssåga/Toven reinbeitedistrikt v/Leif Aksel Renfjell, 8890 Leirfjord
Fjellkraft AS, Postboks 7033, St. Olavs Plass, 0130 Oslo
Miljøkraft Nordland AS, Postboks 500, 8601 Mo i Rana
Vollbekken Kraftverk AS, Overleir, 8646 Korgen